

Sisäministeriö

Dnro L2023-18

1 (2)

17.5.2023

kirjaamo.sm@gov.fi

key.poliisosasto.sm@govsec.fi

Lausuntopyyntönnö: VN/1365/2022; VN/1365/2022-SM-30, 4.4.2023

SISÄMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖ ESISELVITYKSESTÄ TILITAPAHTUMATIETOJEN KYSELYMAHDOLLI- SUUDEN LISÄÄMISESTÄ PANKKI- JA MAKSUTILIEN VALVONTAJÄRJESTELMÄÄN

Pyydettyinä lausuntona Suomen Asianajajaliitto (jäljempänä ”Asianajajaliitto”) esittää seuraavaa.

Sisäministeriö on pyytänyt Asianajajaliitolta lausuntoa esiselvitysluonnoksesta tilitapahtumati-
tietojen kyselymahdollisuuden lisäämiseksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään.
Lausuntopyynnössään sisäministeriö on todennut, että tällä hetkellä pankki- ja maksutilien
valvontajärjestelmä sisältää viidennessä rahanpesudirektiivissä säädetyt tiedot, eli asiak-
kuutta koskevat tiedot, mutta ei tilitapahtumatiedot. Lisäksi sisäministeriö toteaa, että kysei-
sen hankkeen tavoitteena on laatia esiselvitys tilitapahtumati-
tietojen kyselymahdollisuuden
lisäämisestä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään, jotta ensivaiheen tilitietokyselyn
jälkeen voitaisiin tilitapahtumatiedot hakea kohdennetusti saman järjestelmän kautta.

Asianajajaliitto katsoo, että esiselvitys asiasta on tarpeellinen ja Asianajajaliitto jakaa pääosin
esiselvityksessä esitetyt näkemykset. Asianajajaliitto on ollut mukana esiselvityksen laati-
neessa työryhmässä, joka nimitettiin sisäministeriön toimesta 10.2.2022.

Toimivaltaisten viranomaisten tilitapahtumati- tietoihin pääsyn nykytila ja kehittämiskohteet

Asianajajaliitto pitää tärkeänä ja kannatettavana, että viranomaisten pääsy niiden toimi-
valtaan kuuluviin asioihin liittyviin tilitapahtumati-
tietoihin kehitetään ja parannetaan esite-
tyn kaltaisilla teknisillä keinoilla ja asiaan liittyviä käytäntöjä tehostetaan. Asianajajaliitto
pitää kannatettavana esiselvitysluonnoksessa esitettyä ehdotusta, että viranomaisten toi-
minnan digitalisoimiseksi ja resurssien tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi ne viran-
omaiset, joilla on jo voimassa olevan lainsäädännön nojalla toimivaltuuksiansa puitteissa
oikeus saada ja käsitellä tilitapahtumati-
tietoja, voivat saada ne pankki- ja maksutilien val-
vontajärjestelmän kautta.

Asianajajaliitto katsookin, että mahdollisessa jatkovalmistelussa tulee valitusta sääntelykei-
nosta riippumatta huomioida ja säilyttää nyky sääntelyn mukaiset viranomaiskohtaiset toi-
mivaltuudet sekä tiedonsaantioikeudet tilitapahtumati-
tietojen osalta.

Lakitekniset vaihtoehdot

Asianajajaliitto katsoo, että työryhmän pohtimien lakiteknisten vaihtoehtojen osalta paras ja tarkoituksenmukaisin vaihtoehto olisi lisätä sääntely kokonaisuudessaan PMJ-lakiin vaihtoehtoon 3) mukaisesti. Kuten työryhmä on todennut, tätä puoltaa sekä RRF:stä saatu rahoitus sekä lainsäädäntötekniinen selkeys. Lisäksi Asianajajaliitto korostaa, että nykyinen PMJ-laki sisältää oikeusvaltioperiaatteen toteutumisen kannalta olennaiset asianajajakunnan itsenäisyyden sekä riippumattomuuden turvaamiseksi säädetyn 4 ja 6 §:n, joissa säädetään asianajajan asiakasvaratilejä sekä asianajosalaisuutta koskevista poikkeuksista tilitapahtumatietojen luovuttamiseen.

Asianajajaliitto toteaa, että mikäli jatkovalmistelussa valittaisiin lakiteknisiksi sääntelyvaihtoehtoksi esimerkiksi erillislaki, tulee siihen sisällyttää nykyisen PMJ-lain sisältämät edellä viitatuksi asianajajan asiakasvaratilejä koskevat poikkeukset.

Oikeus tehdä tilitapahtumatietoja pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän kautta

Esiselvitysluonnoksen kohdassa 4.1.2 on käyty läpi varsin kattavasti eri viranomaisten toimivaltaan liittyvää lainsäädäntöpohjaa. Selvityksessä aluehallintovirasto (AVI) on todennut, että se ei ole tähänastisen valvonnan perusteella kyennyt muodostamaan täysin kattavaa käsitystä tilitapahtumatietojen tarpeellisuudesta tai hyödyntämismahdollisuuksista. AVI onkin katsonut, että sen tulisi saada samat oikeudet tilitapahtumatietojen saamiseen kuin muillakin rahanpesulain mukaista valvontaa tekevillä valvontaviranomaisilla.

Asianajajaliitto toteaa, että esiselvityksessä eritellyin tavoin Asianajajaliitto valvoo asianajajien osalta rahanpesulain säännösten ja määräysten noudattamista ja Asianajajaliitto on rahanpesulain nojalla oikeutettu saamaan asianajajilta kaikki tiedot myös tilitapahtumista. Nimenomainen tarkastusoikeus rahanpesulaissa on säädetty asianajajayhdistykselle ja asianajajayhdistys on toimivaltainen viranomaisen tekemään AVI:lle esityksen mahdollisen rikemaksun määräämisestä asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Asianajajaliitto pyytääkin myös mahdollisessa jatkovalmistelussa huomioimaan edellä mainitut PJM-lain asianajajan asiakasvaratilejä koskevan 4 ja 6 §:n, mikäli eri viranomaistahojen tiedonsaantioikeuksiin päädytään tekemään muutoksia.

Helsingissä 17. päivänä toukokuuta 2023

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Niko Jakobsson
Suomen Asianajajaliiton pääsihteeri

LAATI

Jonni Veikkonen, juristi, oikeuspolitiikka ja kansainväliset asiat, Suomen Asianajajaliitto
Kristiina Sare, juristi, rahanpesun estäminen ja yleisvalvonta, Suomen Asianajajaliitto
Niko Jakobsson, pääsihteeri, Suomen Asianajajaliitto